

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanjih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s tako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejema ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1.50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1.20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo in tiskarna: 2. ul. v Gorici v 11. nadst. zadej. — Urednik sprejemlja stanko vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu. Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnistvo.

Oglaš in postanice

se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostu.

Naročnino in oglaš je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakoletno 1 gld. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

C. kr. namestnik v Brdih in na Vipavskem.

Zopet je bil na Goriškem tržaški namestnik grof Goëss! Lani je potoval po Šolski dolini, letos na spomlad si je ogledal Furlanijo, pretekli teden pa je krenil v Brda, odkoder se je vrnil čez Vipavsko v Trst. Kakor lani, tako tudi letos je kazal namestnik svojo nenaklonjenost nasproti slovenskemu ljudstvu, preganjače župane in druge uplivne može, naj delajo z vso silo, da seženejo svoje poslance v deželni zbor, ter odrekaje sleherno podporo slovenskim občinam, dokler ne pride dan, na kateri vslopijo slovenski poslanci zopet v deželni zbor, da ondi hlapčujejo se nadalje kruto vladajoči italijanski klikli ter sprejemajo malo po malem radodarne doneske iz milostnih italijanskih rok!

V Dornbergu in drugodi so mu povedali čisto jasno, da treba uplivati na italijanski strani, katera naj odneha toliko, da bo mogoče delati Slovincem v deželnem zboru tako, kakor jim pritiče, ravno pravno z italijanskimi poslanci. Toda grof Goëss je dejal samo, da naj le gredo v deželni zbor, o kaki ravnopravnosti ni znil besedice, o poravnanju krivic, katere prizadevajo Slovincem Italijani, niti črnil ni, pa kako tudi, saj je v Brdih dosti jasno povedal, da je enakovravnosti ne bo nikoli! Ko je g. župan pl. Reja odgovoril namestniku, da zaupajo svoji deželnozborni delegaciji ter da bi jej dali nezaupnico, ako bi postopala drugače, in to tim bolj, ker Slovenci zahtevajo le ravnopravnost, Italijani pa primat, je dejal namestnik: Tega ne bo nikoli!

Hvala lepa za odkritost! Cesarški namestnik je nam s tem dosti jasno povedal, kaka usoda je določena goriškim Slovincem v konstitucionalni avstrijski državi, katera ima zakone o ravnopravnosti na papirju za vse, v dejanju le za nekatere. In nam se ta v zakonih utemeljena ravnopravnost naravnost odreka, kakor se nam odrekajo razni prispevki za deželo, ki sicer nam pritičejo, ali katerih ne dobimo, dokler ne uklonimo svoje glave brezpogojno italijanski samovolji. Namestnik je vse prošnje za razne podpore, katere so mu bile izročene, hitro rešil: Nič ne dobite, dokler ne pojdejo vaši poslanci v

deželni zbor — in te prošnje so najbrže v namestniški palači v Trstu že vložili ad acta! —

Ostre besede nam silijo v pero, besede, ki bi prav označile tako postopanje tržaškega namestnika, toda ne smemo jih zapisati, ker čital bi jih le sam strogi g. državni pravdnik! Zadovoljujemo pa se, da je nam računiti z dejstvom, da ljudstvo se čedalje bolj zaveda, kako dela z nami visoka tržaška gospoda. Ljudstvo je videlo na svoje oči in slišalo na svoja ušesa, kaj je počel namestnik, — in ljudstvo je bilo ogorčeno! Sprejemi povsodi so bili oficijelno-hladni, in naši župani po Brdih in po Vipavskem so stali nevtrasteno pred namestnikom ter mu povedali, kako mislijo in kaj treba storiti, da se razmere v deželi obrnejo tako, da bomo vsi zadovoljni. Ta okolnost nas navdaja z upom na boljšo prihodnost, čeprav nam v istem hipu nemški grof odreka ravnopravnost! Grof Goëss ne bo trobil sodnemu dnevu v Trstu, on pojde, narod pa ostane, in ta narod stoji trdno kakor skala ter ne odneha v boju za svoje pravice toliko časa, da jih dobi. Tako je pod Goëssom, in tako bo pod njegovim naslednikom, ako isti ne krene na druga pot! Te naj si zapisejo gospodje za ušesa, da goriški Slovenci ne odnehajo niti za las od svojih zahtev, pa naj nam pošiljajo v deželo z največjih mest priganjače in politiske agitatorje, kakorsne hočejo....

Se so vihrale zveste slovenske zastave in se so bili napravljeni slavoloki namestniku v pozdrav, ker je se vedno mislilo ljudstvo, da prihaja med-nje v znamenju dobrohotnosti in pomirljivosti. Toda te misli so izginile, in ni jih več! Kdo je kriv?! Utegnejo nastati časi, ko bodo sprejemali može, ki se nam kažejo odločne nasprotnike, tako, kakor jim pritiče. S predsodki prihajajo v naše kraje; ako se jim se tako vklanjam, nam nič ne pomaga. Škoda časa, denarja in besed! Čemu hlapčevanje? „Tri bodi, neizprosen, mož jeklen“, tako pravi oporoka Jurčičevega Tugomera, ki je prepozno spoznal „dobrohotnost“ plutjev! Ravnajmo se po njej in držimo tilnik po konci. Hla pčevca vsakdo le izkoristi, moža mora vsakdo spoštovati. Dvoje je nam na izbero: z a s m e h o v a n j e ali s p o š t o v a n j e, izberati ni težko!

salk. Sredi veselega šuma, med prijetnim odmevom godbe je Marka mučila neka tajna skrb, njegov duh je bil poln nemira in srda, na skrivnem je preklinjal tisto veselje, ki se je njemu dozdevalo tako prazno, ker se nikakor ni zlagalo z njegovimi občutki; preklinjal ga je in vendar je moral kazati, da se ga tudi on udeležuje. Sedaj pa sedaj je zapustil plesno dvorano in šel v neko drugo sobo, kjer je pogledal z okna doli na dvorišče, ali bi ne bil morda prišel grof Del Balzo; in ko ni mogel nič videti, je z največjo pozornostjo poslušal, ali se ne razlega po ulici kak topot konjskih kopit; a vse zaman, zunaj se je slišal neprenehoma le odmev veselega šuma in nič drugega. Torej se je vrnil na svoje prejšnje mesto, kjer je gledal ples, govoril o bojnih igrah, ki so se imele pričeti drugi dan, ter vsprejemal voščila prijateljev k svojemu odhodu v Toskano; ali njegove misli so bile vedno le drugod.

Sit tega dolgega čakanja je šel v svoje najoddaljeneše sobe in se zaprl; delal si je silo in stal tam kolikor je mogel dlje časa v upanju, da, ko se vrne, najde že v dvorani zaželjeno osebo;

DOPISI.

Komen, 25. julija. (Odhodnica g. davkarju Josipu Kavčiču).

„Tedad nazaj,

Nazaj v planinski raj!“

S. Gregorčič.

Dne 24. t. m. je napravilo lukajanje „Bralno društvo“ svojemu — v Tolmin odhajajočemu udu — g. davkarju Jos. Kavčiču umestno odhodnico.

G. davkar Jos. Kavčič, rod. Tolminec, je vsled svoje lastne prošnje premeščen v svoj rojstni kraj — v Tolmin.

Prišel je g. davkar k nam pred šestimi leti iz Cerkna kot kontrolor in je kmalu potem, po odhodu g. davkarja Ž., ostal pri nas kot davkar.

Kot zvestemu udu našega „Bralnega društva“ so mu društveniki napravili — valeto. — Zvečer ob 8. uri so se zbrali vsi udje „Bralnega društva“ na dvorišču gostilne g. Krpana, kjer je bila okusna večerja.

Ob tej priliki je imel predsednik društva, g. Anton Leban, umesten govor — ali napičnico. Slavlil je g. odhodnika kot dobrega Slovence in uradnika, kateri si je v teku 6 let pridobil ljubezni in slovanje občinarjev in naklonjencev v vsem okraju. Vsled družinskih razmer pa želi „nazaj v planinski raj“ — v nato dično Švico, kjer mu je zibelj tekla. In temu se ni čuditi, saj se ptica rada izleti tja, kjer se je izvalila. — Želi mu sreče in vsega dobrega tam gori „v planinskem raj“ ter ga zahvalja zaradi njegovega uspešnega in solidarničnega delovanja v ras, kajti kot objektivni uradnik ni poznal strankarstva, in je, kakor se spodobi, z vsemi enako postopal; zato si je tudi pridobil splošno naklonjenost. — Želeč mu zdravja in uspešnega delovanja v svojem rojstvenem kraju, mu napija g. govornik: „Tedad nazaj,

Nazaj v planinski raj!“

in tam Vam Bog se mnogo let doživet! daj!“

G. davkar se je v jedernatih besedah zahvalil za napičnico in za skazano mu prijateljstvo za časa 6 letnega tukajšnjega službovanja.

V veselem družbinskem krogu smo se potem s petjem in prijateljskimi pogovori kratkočasili do polnoči.

Ločili smo se z iskrenimi željami v srcih, da se enkrat srečni in zdravi zopet vidimo.

nazadnje se je vmešaval v najživahneje kroge, da bi ubijal čas, ki se mu je zdel takó len, večten.

Prebil je kaki dve uri v teh mukah, ko je nazadnje vendarle prišel grof s hčerjo in sestro. Marko je bil ravno na sprotnem koncu dvorane, ko je vstopila deklica bleda in zdelana; ko jo je zagledal, ga je spreletela taka milina in ljubezen a zajedno tudi jeza; da se je stresel ves. V kratkih trenutkih, ko jej je čez dvoranostopal naproti, se mu je dozdevalo sedaj, da se bliža angelju, sedaj pa da gre proti svojemu sovražniku; pokleknil bi bil pred njo, a h kratu bi jo bil hotel tudi napasti z grenkimi besedami. Vendar ni dal spoznati tega notranjega boja. Po navadnem vsprejemu je teta prišla Bice za roko ter jo odvedla v neki krog gospa in deklet. Nekatere teh so se divile, druge pa so bile zavidne devotini lepoti, neki naravni čistosti, katero je bila prinesla s svojih gór, njenemu priprostemu a vendarle razumnemu vedenju ter neprisljeni ljubeznjivosti njene osebe in obraza, po katerem je takrat skrb za življenje nekega človeka razlivala še poseben žarek prerodke krasote.

Odhajajočemu g. davkarju J. Kavčiču pa ključem:

V Tolminu naj blagor Ti rosi,

In mnoga leta Bog Te naj živi!

„Šlor profesor!“

Iz Zalošč. (Konec.) V dornberško cerkev nihče ne brani, pač pa celo večkrat je videti, kako naši ljudje klopi posedajo, farani pa poleg stoji. Kdo bode oporekal, da niso Dornberžani krotke ovčice, akoravno poznajo v klopi sedečega nasprotnika za združenje fare, oni pa poleg stojé! Dvomim, da v lastni fari v Prvačini bi ne bili tako postreženi, gotovo ne bi ostalo brez besedičije, in ako bi tudi ostalo brez besed, bi mrmral gotovo marsikdo, ker polovica faranov bi morala zunaj cerkve ostati zaradi pomanjkanja prostora. Cerkev v Dornbergu pa je prostorna, in ako ni bila danes pretesna, ne bo tudi kmalu po združenju. Ako bi pozneje časoma postala pretesna, bi se z malimi stroški dalo pomagati. Zakristija bi se povzela, in cerkev bi bila prostornejša za 200 orob in še več. Tudi teh stroškov ne bode še treba, dokler ne pridemo z novimi nasadi ameriških trt do boljšega blagostanja, ker predpoldne pri sv. mašah, ko se ljudstvo vrsti, ni pomanjkanja prostorov v cerkvi, pač pa popoldne, ko vse ljudstvo pride ob enem k blagoslovu, je cerkev natlačena. Temu bi se dalo pa na ta način pripomoči, čuje! Dolični t. g. kaplan v Dornbergu, (ki bi gotovo za slučaj združenja nastopil službo v Dornbergu) v sporazumenju s preč. g. župnikom, bi pri nas v cerkvi sv. Lovrencija odpravil nedeljski popoldanski blagoslov, in tako bi cerkev v Dornbergu ostala lahka s temi prostori še celih 10 let. Tako je moje in trezno mislečih občinarjev mnenje, ali bolje rečeno, tak je naš račun brez krčmarja, ker brez edinosti najhitreje ne pridemo do nobenega zaželenega cilja. Dornberžani bi mogoče še privolili v združenje, ako bi mi bili složni in ne prepirljive stranke. Rajši na križ nego priti pod Dornberg, tako se je izjavil nekdo v navzočnosti Eminence kardinala od strani nasprotnikov! Ta izjava, ki je ostala gotovo marsikateremu v spominu, utegne biti za nas pogubonosna. Kar smo mi in naši predniki zidali nad 20 let, je sedaj v nevarnosti, da se poruši. Zarad nesloge utegne naš up splavati po vodi, in najhitreje da nana bo

Grof Del Balzo je bil ostal sam z Markom. „Oba sta prej želela, oba sta sedaj hotela, da bi se med njima vnel razgovor, po katerem sta se jeden in drugi nadejala dospeti do določene namena. Toda nikdo njiju ni govoril, upajoč, da drugi prvi prebije led in poreče, kaj bi moglo dati povod k razdevanju svojih misli.“

Marko se je začel sprehajati, uni pa je hodil za njim, ne vedé, kakó bi sprožil govor; pripravljal je v svoji glavi sto uvodov, pa jih zopet zamegal; vsak hip je hotel odpreti usta, a vendar ni mogel nikdar priti do tega. Nazadnje se je osrčil, in je nekaj omenil o veselici. Toda njegov spremljevalec se ni oprijel govora. Takó je grof nazadnje uvidel, da mu ne preostaja drugega, nego lotiti se stvari kar naravnost. Torej se je velikodušno odločil za to in začel:

„Slišite, Marko, morda se vam bo zdelo, da si preveč svobode jemljem, no vaša uljudnost me osrčuje; jaz... bi vas hotel prositi neke usluge.“

„Uslugo prosite? od mene?“ je odgovoril Marko idoč k nekemu oknu, kamor mu je grof sledil. Te besede je izgovoril z jako hladnim glasom, v kate-

47

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

—*

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

Tedad se je on postavil pred grofa, in mrzlo, kakor tisti, ki izgovarja propoved, izučeno na pamet, je začel: „Ako-ravno Lupo... Dasi tisti izgubljeni moj brat...“ Toda oče ga je prijel za ramo in potegnil v stran rekoč: „Pusti, naj gre v božjem imenu!“

Takó rešen od sitneža, je gospodar šel naprej, a Bernard je ostal ondi na svojem mestu kakor kol, nepremičen in grozno dolg, z rokama, visečima ob bokih, ter z odprtimi ustmi.

ŠTIRNAJSTO POGLAVJE.

Med tem je bila v Markovem dvorcu že začela veselica. Neštete sveče so razsvetljevale dvorano; obilno svetlobo so še pomnoževala velika stenska zrcala v zlatih okvirjih. V tem morju umetne svetlobe so se čarobno lesketale ovratne verižice, venci in pasovi krasnih ple-

ostali pri starem, dokler se trdovratni nasprotniki ne spreobrnejo in dokler ne postane ena linja za združenje v Dornbergom. Tam v Dornbergu so redne službe Božje in večkratne nedeljske pridige, tam je naša mladina vsolana, tam smo v političnem obziru ena kat. občina, tam ni dvoma, da za slučaj združenja ostane Dornberg brez č. g. kaplana, tam se bo lahko vsak čas in v vsakem vremenu krstilo, da ne bo treba, otroke več nositi tudi v ljudem mrazu v oddaljeno Prvaciho, tam nam bodo č. gg. duhovniki ložje skrbeli za dušne koristi, ker bodo bližje in ker posebno ob času kužnih bolezni, preden pride posel v Prvaciho, na smrt bolna oseba brez previdanja s sv. zakramenti in brez zadnjega dušnega tolažila lahko umrje, tam v Dornbergu dobimo podpore za zidanje zvonika, za napravo slavolokov itd. itd. Glede na vse te in druge okolnosti, katere bi lahko še navedel in očitno dokazal, da nam v vsakem obziru bolje kaže, biti združenim z Dornbergom, sklenjem svoje pojasnilo v odgovor gosp. „Razlagovalcu“ in zahtevam, da ako mu to ne zadostuje, naj pove še on tisko, kar je zamolčal, namreč zakaj se tako s silo dela za združenje!

Za sedaj naj torej zadostuje, drugikrat bodem imel še kaj več povedati, danes rečem le toliko, da odločno nasprotujem proti ustanovi vikarijata v Zalosčeh na podlagi sledenjih razgovorov:

I. ako bo samostalna duhovnija dovoljena, ne bomo mogli preskrbeti potrebnih naprav;

II. ako tudi bode na kak način mogoče za vikarijat vse pripraviti, ne bomo mogli potem udržavati dotičnega duhovnika;

III. ako bomo tudi toliko imeli 600-800 gld. za vzdrževanje, ne bo tukaj stalnega duhovnika, ampak počasi in počasi bo izpraznjeno mesto vikarja, ker v drugih krajih so bolje plačani in ker drugod se kažejo nujnejše take nove ustanove vikarijato za potrebe ljudstva v hribih, koder morajo hoditi več ur do cerkve; tukaj pa imamo tako rekoč cerkev pred pragom. Tako je. Punctum! Capito?

Za č. g. Saksidovci zedinimo se, ne zaupajte onim, ki vam gradove obetajo, sami pa skoro bajte nimajo!

Dobroželjni Zalosčani. Opomba uredništva. Dopis priobčujemo, ker smo bili za to opetovano naproseni, in ker g. dopisnik trdi, da se gre le za „dobro stvar“.

Domače in razne novice.

Osebnosti. — Č. kr. višje deželno sodišče v Trstu je imenovalo pisarniškega vezbenika, gospoda Artura Čotarja, kancelistom v Podgradu.

Blagajnik na civilno-sodnem depozitivnem uradu v Trstu, F. Korencan, je imenovan predstojnikom; asistent Evg. Sutter pa blagajnikom pri istem uradu.

Novo mašč. — V nedeljo dne 30. t. m. bode daroval prvo sv. maso č. g. Jožef Abram v Stanjelu, č. g. Karol Oblak dne 1. avgusta pri sv. Antonu v Gorici, č. g. Ciril Vuga pa drugo nedeljo dne 6. avgusta v Solkanu.

rem je bilo zajedno izraženo neko takó ponosno začudenje, da je revež, kojemu so bile namenjene, moral nazaj požreti vse, kar je imel že na jeziku.

Ko je Marko nekoliko pomolčal, kakor da bi čakal odgovor na svoje vprašanje — katerega odgovora pa nikoli ni bilo — je dejal z grenkim in strupenim nasmehom: „Kaj bi ne mogli izprostiti to uslugo od Rusconu; on, ki vam mora biti toliko hvaležen, bi vam jo menda uštel rajše storiti.“

Grofu je kri prezebla po žilah, in ves zmeden je joeljal:

„Kakó? kaj pravite? jaz ne morem vedeti, da bi bil koga razžalil, še najmanj pa Rusconu, katerega jedva poznam.“

„Oh, za to pa le bodite brez skrbi, je zopet poprijel Marke, „on se vam že dá spoznati. Rusconi ni tak mož, da bi hotel komu kaj dolžan ostati, da bi ne povrnil uslug, tudi če so storjene od njemu neznane osebe! To rekši se je obrnil, da bi odšel.“

Toda uni, bližajoč se mu vedno bolj: „Vas prosim, ga je rotil, „razložite mi boljše, povejte mi, o čem se gre... kajti jaz prav za prav ne vem... če bi ne bilo morda radi tistega mladeniča... radi Ottorina...“

Smrtna kosa. — V torek je umrl po dolgi bolezni v starosti 70 let na Gorjanskem g. Josip Strekelj, tamosnji posestnik. Pokojnik, dober gospodar in skrben oče svojim otrokom, ima 6 sinov: Karol je znani slovenski pisatelj in vseučilišni docent, Franc je višji kontrolor pri financi (imenovan pretekli teden), Alojzij gospodari doma, Adolf je uslužben pri goriskem deželnem odboru, Anton studira na visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in Andrej je semenišnik. Pogreb je bil včeraj. Blagemu pokojniku večni mir in pokoj, ostalim njegovim pa naše sožalje!

Kako skušajo tajiti Slovence. — Na zadnjem svojem potovanju je obiskal tržaški namestnik tudi Ločnik. Učitelju slovenske šole županstvo niti povedalo ni, da pride namestnik, in sploh ni bil obveščen o njegovem prihodu. V zadnjem hipu skoro se le je to izvedel, na kar je hitro nabral svoje učence in učenke v šolskem poslopju, ali vseh le ni mogel dobiti. Pol ure pred prihodom namestnika pa je poslal ljubezni ločnikski župan Cociancig učitelju v šolo redarja ter mu zaukazal, da slovenski otroci ne smejo pozdraviti namestnika in nihče ne sme zaklicati „živio!“ Odkod ima župan tako oblast?!

Namestnik je obiskal tudi slovensko šolo. Predsednik okrajnega šolskega sveta je hitel pripovedovati, da so navzoči tudi otroci izpod 6 let (neko dekletce je bilo prišlo s svojo sestro v šolo) ter mnogo takih, ki niti besede slovenski ne znajo. Učitelj je reagoval, padlo je nekaj besed, na kar je namestnik rekel, da takih reči ne gre razpravljati pred otroki ter odšel. — Tu se je zopet pokazalo vse sovraštvo ločnikskih poitalijančevcev proti ondotni slovenski šoli, in iz tega je zopet razvidno, kako trd je boj, kateri bijejo obmejni Slovenci s svojimi zagrizenimi sovražniki.

Nezaslišano. — Med tem, ko grof Thun obljublja slovenskim poslancom ravnopravnost, da ga podpirajo, preplavlja njegova vlada slovensko Primorje z uradniki, ki ne znajo slovensčine. Kakor čujemo, je izmed novo imenovanih davčnih uradnikov določenih nekaj za Kanal, Bolec, Cerkljo in Komen. In sicer pride v Kanal davkar, ki ne zna slovenski, v Bovec istotako, v Cerkljo postavijo kontrolorja, ki ne zna slovenski in tudi nemški ne, in v Komen pride davkar, ki tudi ne zna slovenski. Tako bosta v Komnu in v Cerklju oba višja davčna uradnika nevedča jezika ljudstva! — Potrpežljivost slovenskega ljudstva se stavlja na vedno večjo skušnjo. — Kako bodo ti možje uradovali? — Že dlje časa opazujemo, da vlada č. le more usli Italijana za uradnika, pa zapostavlja — Slovence. In taki možje po navadi nimajo srca za ljudstvo; se je-li potem čuditi, če ljudstvo dobiva vedno čudnejše pojme o raznih č. kr. uradih? O tej reči bomo še govorili.

Kako se obnašajo sinovi „avite colture“ na tujem. — Nedavno temu smo čitali v ljubljanskih časnikih, kako se obnašajo italijanski delavci na Viču pri Ljubljani. Predrzi so, kar se dá, in celo napadajo ljudi z navadnim „narodnim orožjem“, s kamenjem ali pa z nožem, ker vsak ima vedno nož v žepu. Domačinom krajejo kruh izpred ust, zato pa jih še napadajo.

V Pragi živi laški trgovec z južnim sadjem Jos. Poltrani po imenu. Ta mož se je predzrnil te dni s svojega okna zmerjati češke pasante s „češko sodrgo“ itd. Ljudje so zahtevali, naj miruje, pa glej, ta sin „avite colture“ je potegnil revolver ter parkrat ustrelil med zbrane ljudi. Redarji so šli v hišo, odkoder so nesramneža odpeljali v zapor. Ljudstvo je bilo tako razdraženo, da je hotelo redarjem Italijana iztrgati iz rok, in so ti le komaj to preprečili. K sreči ni bilo nobene nezgode.

Darovi za loterijo „Šolskega doma“. — G. č. Josipina Stibilj: Svilen stenski okrasek z angeljem. Preč. g. župnik v Ajdovščini: „Zlatorog“, prel. Funtek, krasno vezan.

Opomba: Radi odsotnosti načelnice ženske podružnice naj blagovolijo radodarni pospešitelji loterije svoje darove za naprej oddajati pri drugomestnici gospej Iv. Debleva v Gosposki ulici št. 9. I. nadstr. na desno.

Sram jih bilo! — V nedeljo so „zavedni“ Solkanci plesali na laski takt! Kakor lani, tako letos! Dočim se naši občani resajo italijanskih piskavcev ter najp. djejo slovenske godce ali pa vojaško godbo, vidimo Solkanca, čuvarje trobojnice iz l. 1848., kako plešejo na takt iz tistih instrumentov, iz katerih najraje prihaja „Marameo“. V Gorici podé Solkanca „ritorné pur a Salcan“, Solkanci pa vabijo goriske godce k sebi, da plešejo po njihovem taktu ter jim dadó mastnega zaslužka. No, italijanski piskavci iz Gorice se ne branijo nič slovenskih grošev, temveč pohite radi med Slovence, polnit si prazne žepe. Obnašajo se pa, kakor jim kaže. Zadnjič so bili v Cerovnem v Brdih. Za „ruskimi“ zastavami so zapiskali: Naprej, zastava Slave!, takoj za njo pa: Marameo, cari burioni! — In take predrzne izzivače najemljejo slovenski fantje za plese! Ali ni to narobe svet?

Slišimo, da dne 6. avgusta nameravajo plesati tudi fantje v Škrbini na dvorišču g. Adamiča. Najeli so tudi goriske godce, ki bodo godli pod „rusko“ zastavo na laške instrumente.

Skrbinci in okoličani bodo plesali tačas privrkat na laški takt! Dopisnik pravi: „Vse

tiste, ki so provzročili to sramotno narodno pregreho, bodi jih sram!“

Ali se ne dá se to popraviti? Fantje, zavedite se!

Razglas. — Razpisuje se mesto pošnega odpravnika na č. kr. poštnem uradu v Kojškem proti pogodbi in kavciji 200 gld., letna plača 150 gld., uradni pavšal 40 gld.

Prošnje v roku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

C. kr. namestnik v Ajdovščini. — Naproseni smo priobčiti nastopno pojasnilo, kar storimo drage volje:

„Gosp. dopisnik iz Ajdovščine je, govoreč o sprejemu Nj. E. gospoda č. kr. namestnika, med drugim sporočal: „Ekscelencia si je ogledal šolo in šolski vrtec, opozoril g. nadučitelja na neke nedovoljene slike v šoli“...“

S povedanim je g. dopisnik nevede in nehoté storil krivico tukajšnjemu nadučitelju, ker je v tej zadevi pomankljivo poročal ter dal povod napačni sodbi; zato je slavno uredništvo naproseno, da blagovoli objaviti v prihodnji številki cenjene „Soče“ sledeče pojasnilo:

V šoli so bile razobešene med drugimi učnimi pripomočki tudi tri anatomske table, ki so se rabile pri pouku, kako naj si človek varuje zdravje. — N. E. gospod č. kr. namestnik je opomnil: „Zastran anatomske table je ob svojem času izšel nek odlok, naj se v šoli ne razobešajo“. Tukajšnji nadučitelj je odgovoril: „Da, Ekscelencia, a odlok se nanaša na dve tabli (II. in IV.), ki v šoli niste razobešeni in se v šoli ne rabite, ampak ste shranjeni v šolskem arhivu“.

„Popravki“. — France Špacapan pravi: „Ni res, da sem podpisani dobil vabilo od sl. odbora društva „Sloga“, tudi ne po posredovanju kake osebe, ampak je osebno brez kakšnega namena dal svoje vabilo ud. društvu „Sloga“ g. Janez Špacapan iz Ozeljana, ker imenovani ni utegnil se udeležiti občnega zbora. Sicer pa podpisani sem že bil več let ud. društvu „Sloga“, pa za zadnji občni zbor nisem dobil vabila. Sicer sem pa volil izmed drugih tudi g. Gabrščeka“. Dalje pravi, da razmerje med njim in med č. g. župnikom je ostalo še tako kakor poprej.

Mož torej priznava, da ni ud. „Sloge“, pa je vse jedno volil s pooblastilom. Lep red pri volitvah!

Hlapec g. pl. Monarija Jos. Dovžak tudi popravlja. Pravi, da ni res, da je došel on volit za se in z dvema pooblastiloma, temveč da je res, da on je prišel v čitalniško dvorano le klicat svojega gospodarja. — Nam se je pripovedovalo, da ta mož je imel v rokah šop volilnih listkov. No, kontrole ni bilo nobene prave, in vsakdo, kdor je bil navzoč, je lahko razvidel, da je mogoče oddati glasovnic, kolikor kdo hoče.

Toliko o zboru v mesecu maju.

O zadnjem izrednem občnem zboru pa je nam poslal g. Tom. Jug tak-le popravek: V zadnji številki „Soče“ stoji v spisu „Agitacija za včerajšnji zbor“. — „Pred občnim zborom so imeli v šolskem domu“ daljše posvetovanje duhovniki v družbi z učiteljstvom, kjer je bil napravljen menda ves načrt, da se prepreči debata ter se vrše le volitve, na katere so bili s pooblastili dobro pripravljeni“.

Na podlagi § 19. tiskovnega zakona tirjam od slavnega uredništva „Soče“, da priobči pod istim naslovom in na istem mestu sledeči popravek:

1. Res je, da podpisano je zborovalo dne 20. t. m. v „Sol. domu“ brez obzira na „Slogin“ občni zbor, ter je imelo na dnevnem redu v svoje področje spadajoče točke.

2. Ni res pa, da se je udeležil tega zborovanja kak duhoven ter se posvetovalo v zgornjem smislu.

Učiteljsko društvo za goriski okraj. TOMAŽ JUG, predsednik.

Da je nam g. Jug povedal, da je zborovalo učiteljsko društvo za goriski okraj v „Sol. d.“ pred občnim zborom, za to smo mu le hvaležni, vemo pa tudi da v „S. d.“ so istodobno zborovali duhovniki, menda tudi „brez obzira na „Slogin“ občni zbor?“

K sedanjim našim političnim razmeram. — Razsoden učitelj nam piše:

„Posestnikom, sploh slovenskim razumnim, se gotovo ne zdi prav, da so naši voditelji vzeli one v naročje, kateri so jih še pred par dnevi po javnih časopisih vlačili in nategovali, ter se z njimi bratijo in hočejo sedanjemu položaju skupno narekovati osodo, — niti da menijo prihodnost voditi nekateri nezadovoljni učitelji na Goriskem!“

Daljene sme biti prav šolskim oblastnjem in ne sme se dovoliti, da znani „veliki govornik“ poleg 3-mesečnega dopusta se peča z uredovanjem novega razdornega lista „Gorica“, — in da je kaj na tem, se vidi, ker stanuje od 17. t. m. v mestu in redno zahaja v uredništvo. Kdor je bolan, naj počiva, a ne draži dalje svojih živcev in jih strši! Tudi ni pravilno in je protivno določilom šolskih oblastij, da se nekateri učitelji mesajo toliko v politične zadeve, dopisujejo o politiki listom, da na javnih shodih kriče in se prepirajo, ter zmerjajo poštene ljudi s „švindlerji“ (Srebrnič!), „Ličen je kradel vitriol“, — ali pa kakor je nekdo rekel ob volitvi 20. t. m.:

„Jetzt sollen sie brütten oder trillen...“, da javno hujskajo ljudstvo in netijo spor, ko so že pred kratkim javno kričali, da so lačni! Niti učitelstvu ne sme biti prav, da se nekaterniki vedno širokoustijo in povsod govorijo v imenu goriskega učiteljstva, ko vendar nimajo zato pooblaščenja in nikakega patenta.

Ogorčenost do onih mladih učiteljev, ki hočejo nositi zvonec in se silijo biti zastopniki, ni ravno mala med razumnimstvom, in to počenjanje je dobilo odpor tudi med sovratniki“...

Takó! Tisti del učiteljstva, ki se brati z našimi nasprotniki, se prav pridno poslužujejo lažij o Gabrščeku in dr. Tumi, kakor smo zadnjič povedali. Da se ne pa morejo drugi razsodni učitelji, baš veseliti takih svojih koleg, kakor je Srebrnič, Tomažič in tisti lepi učitelj z Vipavskega, to menda je pa tudi umevno samo ob sebi. Na lažeh sloni vsa gonja proti dr. Tumi, na lažeh, katere so prav pridno raztrosili po celi deželi v ta edini namen, strmoglaviti vse obstoječe ter ustvariti vse na novo! — In kdor takó dela, kdor hoče razdreti, kar so postavili drugi z velikim naporom, ta vendar ne more biti rodoljub, in še manj narodni voditelj! Razcepilje na Goriskem se je pričelo, ustvarili so isto tisti, ki pridigajo slogo, sejejo pa nrslogo ter se tako grozno bojé resnice in pravice, kakor se je to pokazalo na zadnjem izrednem občnem zboru, ko so ljudje prihitali od vseh strani dežele, da bi poizvedeli, kaj prav za prav pomeni novi nastali „razpor“, da bi dobili potrebnih pojasnil o položaju. Toda pojasnil ni bilo, le tema vlada in v znamenju teme hočejo delati. — Toda pride čas spoznanja, in ljudstvo uvidi, kako pogubonosn je bil razpor, kateri so naredili oni, ki hočejo voditi usodo slovenskega naroda na Goriskem, pride čas, ko se odpró oči tistim, ki so še oslepljeni, zlasti kadar ob tem novem razporu začne žeti — Italijani! —

O zaupnici kobaridskega županstva dr. Tumi. — Od strani županstva se nam piše: V 3. številu lista „Gorica“ od 21. julija je bila doslovno natisnjena brzojavka, katero je poslalo tukajšnje staršinstvo kot zaupnico dr. Tumi, in zdalej je bil dostavek „v krčmi“. Resnica je ta, da je staršinstvo na predlog g. Franca Miklavčiča po končani volitvi županstva v volilni sobi in ne v gostilni sklenilo g. dr. H. Tumi poslati brzojavno zaupnico.

Tombola v št. Petru. — Katoliško bralno in pevsko društvo „Slov. Zveza“ v št. Petru pri Gorici priredi v nedeljo 30. julija javno tombolo točno ob 6. uri zvečer na travniku za cerkvijo v korist slovenskih narodnih zavodov v Gorici „Šolskega doma“ in „Alojzijevega“. Ob 5. uri začne koncert cele godbe č. in kr. pešp. št. 47. iz Gorice pod osebnim vodstvom kapelnika preblag. g. Rud. pl. Benzurja. Točno ob 6. uri prične srečanje. Srečke po 20 kr. Prvi dobiček 200, drugi 400 kron. Po tomboli se nadaljuje v prostorih „Kmetijske zadruge“ koncert z zabavo z vojaškim orkestrom in domačim pevskim zborom. Vstopnina za osebo 20 kr. Zvečer čarobna razsvetljava in krasni umetni ognji. Preskrbljeno je za dobro pijačo med koncertom in zabavo. Ker je namen veselice dobrodelen, nadeja se obilne udeležbe odbora.

Današnja „Gorica“ je v dveh tretjinah posvečena „Soči“. Na nekaterih krajih je kar v vsaki vrsti „Soča“, katero obdelujejo na vse načine tako, da so morali dati listu prilogo. Vse v znamenju „sloge!“

Tamburaški zbor „Narod“ z Nabrežine priredi dne 13. avgusta (in ne 12., kakor prvotno povedano) izlet v Sežano, združen s koncertom. Vsopred o priliki.

Boj proti slovenski šoli v Ločniku. — Italijani delajo na vse kriplje, da Ločnik čim prej poitalijančijo. Poseben trn v peti jim je slovenska šola, katero bi najraje kar čez noč odpravili. Župan in pa predsednik okrajnega šolskega sveta sta se zmotila, da s prihodnjim šolskim letom ne sme biti več slovenske ljudske šole v Ločniku; v to svrhu nameravata nabirati podpise slovenskih staršev, da želé pošiljati svoje otroke v italijansko šolo, vsled česar bi se število slovenskih učencev skrčilo pod postavno določilo — in slovenske šole bi ne bilo več. Pod raznim pritiskom, z grožnjami in terorizmom bi se jim utegnilo posrečiti, dobiti kake podpise.

Zato kličemo: Starši, varujte svoje otroke pred poitalijančevanjem, ker ako jih poščate v italijanske šole, si samim sebi odtujujete otroke, kateri Vas ne bodo nikoli spoštovali, pač pa zanicevali. Ako hočete imeti otroke, ki bodo vam delali čast, vzgajajte jih v slovenskem duhu. — Rodoljube, ki imajo v tem pogledu upliv na Ločnik, pa prosimo, da zastavijo svoje moči proti laški predrznosti. Gonja proti slovenski ljudski šoli ne spada v področje delovanja župana in predsednika okrajnega šolskega sveta, je torej protizakonito, nedopustno postopanje, in zategadel opozarjamo že danes šolske oblasti na to gonjo, da jej storé konec, takoj že sedaj, da ne bodo imele potem še posla z raznimi prisilno skovanimi poslanicami v prilog italijanski in v neprilog slovenski ljudski šoli v Ločniku. Pristojne višje šolske oblasti ne smejo nikdar dopustiti, da bi se Italijanom na ljubo zaprla slo-

venska šola v Ločniku, za katero je vedno dovolj otrok. Zato pozor na vse strani!

„Bralno društvo“ v Škrblini. — Dobili smo dopis, katerega ne moremo priobčiti iz raznih razlogov. V istem je govora o bralnem društvu v Škrblini, o katerem neimenovani dopisnik trdi, da propada, da v bralnici ni skoro nobenega časnika več, česar bi bila pred vsem kriva le ena oseba. O taki stvari se pač ne da pisati v javnosti, treba je, poravnati jo lepo doma, zahtevati izredni občni zbor društva ter si urediti razmere tako, da bo prav, — če je res vse tako, kakor trdi dopisnik!

Gospinska podpornica družba rudečega križa za Gorisko in Gradiško je nam poslala poročilo o delovanju za XX. družbeno l. 1898. Kratkemu predgovoru v poročilu sledi računski sklep za preteklo leto. Iz istega posnemamo, da je bilo dohodkov 1075 gld. 25 kr., stroškov pa 1037 gld. 64 kr., ostalo je torej 37 gld. 61 kr. Imovinski stan v prosti in vezani imovini izkazuje skupnega premoženja 14237 gld. 18 kr. Družba ima 3 podružnice, in sicer v Sežani, v Gradišču in v Tolminu. Podružnica v Sežani izkazuje dohodkov 115 gld. 74 kr., stroškov 111 gld. 29 1/2 kr., imovinski stan 2503 gld. 54 1/2 kr. Podružnica v Gradišču: dohodkov 214 gld. 71 1/2 kr., stroškov 214 gld. 68 kr., imovinski stan 4160 gld. 30 1/2 kr. Podružnica v Tolminu ima imovinskega stana 350 gld. 23 1/2 kr. Podružnica v Sežani je bila ustanovljena l. 1879., v Gradišču 1886. in v Tolminu 1887. Predsednica društva je gospa Selma Grofica Coronini-Cronberg; v podružnicah v Sežani gospa Albina Laharnar, v Gradišču gospa Grofica Attems, v Tolminu gospa Julija Cazafura.

O ponesrečencu iz Deskle se nam javlja od županstva v Kanalu tako-le: „Kar se tiče izginolega kovača Jož. Križniča iz Deskle, kakor je bilo objavljeno v zadnji številki „Soče“, naznanjamo sl. uredništvu, da se o tem nič pozitivnega ne ve. Križnič je bil v Kanalu zvečer 9. t. m. (nedelja), in od tega časa se ne ve o njem ničesa. Izrazil pa se je tega dne — kakor govorci priče — da pojde, da ga nikdo več ne bo videl! Vse govorice o tem in o najdenju trupla pokojnikovega — ki je bil pri herkulovej moči jako mirnega značaja — so izmišljotine.“

Pravilnik za streljanje proti toči. — V „Kmetovalcu“ citamo tak-le pravilnik: Za vsako strelno postajo se nastavi za čas strelne dobe strelec, ki se mora natančno držati določil tega pravilnika. — Strelec dobi ključ od strelne ute. Uta se mora po vsakokratnem streljanju skrbno zapreti. Strelec mora ključ donja pri sebi hraniti na določenem mestu. — Strelec mora skrbeti, da je uta in nje okolica suha. — Ko se pri bližnji nevihti podnevi ali ponoči, se mora strelec takoj podati na strelišče. — S streljanjem se mora pričeti, še predno je nevihta nad streliščem. Ob pričetku nevihte se mora streljati kar najhitreje mogoče. — Strelja se dolje, da je nevihta ali minula ali pa razpadla v tak dež, da se po dosežanih izkušnjah ni več bati toče. — Smodnik se hrani na varnem kraju pri strelčevem domu. Strelec je odgovoren za pravilno porabo smodnika, kakor strelne priprave sploh. — Kajenje v uti, kakor tudi v nje bližini, je brez izjeme prepovedano. — Kakor hitro je zaloga smodnika premajhna, mora strelec takoj iti po novo zalogo. — Strelec dobi knjižico, kamor zapiše, kolikokrat se je streljalo, dan, pot nevihte in število oddanih streliv. — Topiče, katere ima postaja, mora strelec po vsakem streljanju osnažiti in jih hraniti na varnem kraju. — Topiči se morajo basati po dodanem navodilu in zažigati le z zažigalnicami. — Ako bi bil strelec slučajno nujno zadržan, imenuje namestnika, ki se mora tudi natančno držati strelnega pravilnika. — Strelec, kateremu se izroči eden odtisk takega strelnega pravilnika, mora gospodu županu prisesti, da se bode natančno ravnal po njem. — Strelec prejme, ako je ves čas strelne dobe svoje dolžnosti natančno izpolnoval, nagrado. Pravico do nje pa strelec izgubi, ako je bil zelo nemaren ali je kaj pomejnil. V takem slučaju ima župan pravico, mu vsak čas takoj službo odvzeti.

Toča v Brdih. — K zadnjemu poročilu smo dobili dodatek, ki pravi, da toča v nedeljo je zadela Slanec, Višnjevik, Vederjan, Krasno, deloma St. Lovrenč. Po teh krajih niso nič streljali proti toči, ker nimajo še nikake postaje. Streljanje pa se je dobro obneslo v Medani, Biljani, Flejani, Kozani, kjer so imeli dober uspeh v nedeljo kakor tudi večkrat poprej. V Smartnem bi bilo potreba postaviti 2 postaji.

Strelišča. — Danes proti jutru je zopet divjala nevihta. Okoli 6. ure je bilo čuti močnejši pok, treščilo je, in sicer v neko hišo v ulici Formica. Strela je šla skozi dimnik v kuhinjo ter skozi okno v zemljo. Škode ni napravila velike. K sreči ni bilo nikakega človeka blizu.

Proti „Kranjcem“. — V „Edinosti“ citamo: Čujemo, da je med goriskimi Slovenci nekaj takih ljudi, ki slučajno nimajo prav nobenega drugega primernejšega posla, nego da se razgrevajo proti — „Kranjcem“, čes: prihajajo sem in hočejo gospodariti tu! Pa tudi v tržaški okolici je čuti včasih takega zbadanja proti onim tu sem priseljenim

rojdomom, ki se udeležujejo tu javnega življenja in — delajo.

Proti temu moramo nastopiti kar najodločneje. Takovo krivo umevano lokalno samoljubje je krivično, pogubno in nerodoljubno.

Krivično zato, ker zadevuje ljudi, ki delajo, ne da bi niti mislili na to, da bi uveljavljali kakšno „kranjstvo“, ampak so se že aklimatizirali tu in delajo iz prave ljubezni do trpeh sorojakov v pokrajini.

Nerodoljubno pa je tako početje, ker naše menenje je, da Slovenec ne sme biti nikjer tujec na slovenski zemlji, ampak mora biti povsod doma; kjer zveni naš jezik. Nesrečni zgodovinski dogodki so itak že tako skrčili naše ozirom, da mores bivali tu ali tam in ti ne treba nego nekoliko ur potovanja, pa si v svojem rojstnem kraju. Mesto da bi ob vsaki priliki utrjali čut ukupnosti, pa širimo nezaujanje in odtujenje rojaka od rojaka. Majhni smo in se to malo narodne lasti, ki smo si jo ohranili, bi nekateri hoteli deliti na predalčke in vsaki predalček hermetično zapirati proti drugim predalom. Ne, to ni rodoljubno.

In kako pogubno je to! Kdor ni slep, mora videti, kako je zlasti na Primorskem potreben pritok dobrih narodnih delavcev iz drugih slovenskih krajev. A to ni nikaka nečast za primorske Slovence. Razmere so take. Dosedaj smo morali živeti ob duševnem stradanju. Šol nam ne dajo. Odkrajajo nam vsako sredstvo za izobraževanje. Od kje naj bi vzeli zadostno domačega razumnika za voditeljstvo v teh hudih bojih? In tudi če bi razmere ne bile tako žalostne, vendar bi bilo naravno, da bi mi popolnoma svoje vrste z bojovniki iz drugih slovenskih krajev. Narod je vsikdar krepkejši v središču, kjer živi zdržema in se upravlja sam in skrbi za svoje kulturne potrebe. Naravno torej, da tam producirajo več razumnika nego ob periferiji. Načelo racionalnega in umnega razvrščanja narodnih moči — in tega treba absolutno — hoče že tako, da središče oddaja periferiji nekov odstotek svojega razumnika. Mi obžalujemo celo, da ta procent ni večji.

Ako bi hoteli tajiti ono delo, ki so ga na Primorskem Neprimorci izvršili za Primorce, bi bilo toliko, kakor da bi hoteli tajiti, da ni solca na nebu. Socijalno, narodno in politično življenje ter gospodarska organizacija v Trstu bi se ne bili razvili tako, kakor so se, da niso sodelovali oni rojaki, ki so se priselili semkaj, sedaj ali že pred dolgim časom.

In kaj se le v Istri? Gospóda, roko na srce: med prvimi buditelji naroda so bili ravno — Kranjci! Le-ti so se udomačili tako, da jih je iskrena srčna vez popolnoma spajala z ljudstvom. Od kje naj bi bili v prejšnjih časih narodu v Istri vsilili oznanjavalci boljše bodočnosti, ko je krut sovražnih z železno roko tiskal domaćina ob tla?!

Pa glejte Italijane, zlasti v Trstu, koliko najboljših bojovnikov dobivajo od zunaj? Ali ste pa že čitali kedaj, da bi bil kdo vzbujal nezaupanje do njih, da bi delal razliko med avtohtonim prebivalcem in rojdomom iz drugih krajev? Le nekateri Slovenci so taki, da zahtevajo od vsakogar spričevalo domačega rojstva.

Ne tako, ne tako! Marveč dobro došel nam bodi sleherni rojak, ako hoče — posteno delati!

Prav iz srca nam je spregovorila tržaška sobojavnica te besede. Zares, kam pridemo, če se bomo tako ločevali. Tako mal narod smo že, na vseh obmejnih straneh nam jemljejo ljudi iz naših vrst ter jih potujejo, in mi naj si bomo se tuji sami med seboj? Kakošno vzajemnost med Slovenci naj bo ta, ako je Kranjec že tujec na Primorskem med Slovenci? — Kranjci živijo na Primorskem in drugodi po Slovenskem, kakor tudi Primorci živijo na Kranjskem in drugodi. Ali se bomo radi tega preganjali drug drugega iz dežele, v kateri kdo živi ali ni bil tam rojen? Za Boga, kam pridemo na ta način? In zalibog, tega protikranjskega gibanja je med goriskimi Slovenci dosli! Pisec teh vrstic je čul nedavno, kako so se mladi inteligentni možje (Primorci) v neki goriski gostilni pogovarjali o našem sporu. Sodili so različno. Nekdo se je ogreval za g. dr. Trillerja, ali le toliko časa, dokler ni izvedel, da je — Kranjec. Ko mu je to povedal tovaris, je dejal: A, Kranjec je dr. Triller — in konec je bilo zanimanja! — Zadnji čas bi pač bil, da se otresemo takih predsodkov, ker vsakdo, ki more sploh misliti, menda razvidi, da tako strankarstvo pač ni nikomur na čast, in da je za nas škodljivo.

Poglejmo, kako delajo Italijani! Še nikoli niso očitili Blažu v Razdrtega, da je Kranjec. Zadošča jim, da je Italijan, pa je prav! Ali se nimamo ničesa naučili iz tega izgleda?!

Radodarni doneski.

Za „Šolski dom“:

Prejelo je naše upravnistvo: Č. g. o. Hijacint Salamun v Sv. Križu vipavskem nabral gld. 5-10 v veselji družbi v Škriljah z geslom: „Sloga jači, nesloga tlači!“ z opombo, da ravno te manjka pri nas goriskih Slovencih, kateri bi se morali z združenimi močmi upreti poitalijančevanju naših lepih pokrajin. — Gosp. Ant. Berginec, nadučitelj

v Povirju daruje gld. 2. — Gosp. M. K. v S. daruje 2 gld. — Vesela družba v narodni gostilni v Kobaridu nabrala gld. 1-05 1/2. — V živahni družbi slov. učitelje po dokončanih duhovnih vajah na Sv. Gori nabrala g. na Dragica Pavšičeva gld. 4-30; tej svoti dodal preč. g. Al. Bratina 2 gld., skupaj gld. 6-30. — G. Miha „Vila“ daroval gld. 5. — Zamorec „Goriške Tiskarne“ požrl gld. 1-27. — Nabralo se je v veseli družbi na Kneži v krmni g. Iv. Kenda, podžupana gld. 4-85 za „Šolski dom“ in gld. 4-85 za „Alojzijevisce“. — Darovali so: vesela družba gld. 4-20, J. Bizjak 50 kr., Iv. Kenda 1 gld., Fr. Šorli 50 kr., Iv. Leban 30 kr., Miha Šorli 20 kr., Ant. Kenda 50 kr., Luka Brelj 20 kr., Jak. Lapanja 50 kr., Josip Kogoj 20 kr., Miha Kenda 1 gld., Ant. Hvala, Iv. Reje, Jožefa Cvek 60 kr., skupaj 9-70. — Vsega skupaj gld. 32-40.

Razgled po svetu.

Slaščičarji pri finančnem ministru. — V torek se sprejel finančni minister odposlanca zadruge avstrijskih slaščičarjev. Govoril jim je podrobno o novem davku na sladkor ter rekel, da gledé na pogodbo z Ogersko ne more dati nikake olajšave, in toliko manj odpraviti davek.

Kuga v Aleksandriji. — Kakor trde zadnja poročila od dne 19. t. m. dalje 5 dni ni bilo nobenega slučaja kuge; potem je bilo zopet več slučajev, dva bolnika sta umrla. Vsega vkupe je bilo doslej 74 slučajev kuge; 31 bolnikov je umrlo, 31 jih je ozdravelo, 12 pa se jih še zdravi.

Črnagora. — V torek je prestopila meklenburška princesinja Jula v pravoslavje ter dobila ime Milica. Princesinja je bila oblečena v divno črnogorsko nošo. Boler je bil veliki knez Konstantin kot zastopnik ruskega carja. Prestop se je izvršil v Baru, odkoder je odpotovala Milica na Cetinje, katero je bilo slavnostno okrašeno.

Mirovna konferenca je sklenila predložiti pooblaščenim v podpis, oziroma vladam v odobrenje, konvencije, ki se tičejo: mirnega poravnavanja narodnih preprirov; določil in navad v vojnah na kopnem; uporabljanja načel konvencije iz Ženove za vojno po morju. Potem tri izjave, s katerimi se prepovedujejo: metanje streljiva z balonov, potem krogelj, ki imajo jedini namen razširati dušek, in raba krogelj, ki eksplodirajo v človeškem telesu.

Zaključni zapisnik obsega teh-le 5 želj: Omejevanje vojaških bremen; pravice in dolžnosti nevtralnih naj se urede na prihodnji konferenci; proučuje naj se vprašanje o vrsti in kalibru pušek in mornarskega streljiva v omogočenju eventualnega jednotnega rešenja; skliče naj se posebna konferenca za revizijo konvencije iz Ženove; uvede naj se postopanje s privatno lastjo v vojni na morju in obstreljevanje pristanišč itd.

Nagla sodba v Beogradu že deluje. Pričela je 26. t. m. Obsojeni so Milan Dragubjak, ministrski uradnik, radi zaljenja veličanstva in tatvine aktov na 10 let v ječo, matroz Stanković radi upora pri aretovanju na 1 leto v ječo, trgovec Cvetković radi zaljenja veličanstva na poldrugo leto v ječo, in še drugi.

Proti § 14. in proti novim davkom se oglašajo kar po vrsti. Na Dunaju, v Gradcu, Solnogradu, Trstu, na Českem itd. sklepajo občinski zastopi izjavo, s katerimi protestujejo proti novim davkom. Razne sklepe je vlada razveljavila.

Protesti proti nagodbi se množijo, vlada pa jih sproti razveljavila. Oglašili so se med drugimi občinskimi zastopi tudi v Lincu, v Mariboru, Dunajskem Novem mestu itd. Na mnogih krajih se vrše protestni shodi.

Skupno glasilo obmejnih Slovencev. — V „Edinosti“ od 27. t. m. citamo dopis iz Štajerske, v katerem dopisnik nasvetuje, naj bi si Slovenci izven Kranjske izvolili jedno skupno glasilo, v katerem bi branili svojo narodnost in pravice. Priporoča že sproženo misel o shodu obmejnih Slovencev. Uredništvo „Ed.“ pravi, da Ljubljana je naše središče, in če bi prišlo res do kakakega glasila izven kranjskih Slovencev, bi se moralo izvršiti to le v Ljubljani, s čemer se tudi mi strinjamo.

Nemški poslanec Stef. Richter s Češkega se je predzrnil v Niederwaldu pri spomeniku Germaniji ob navzočnosti dunajskega „Mannergesangvereina“ pozvati Nemčijo, naj čuje avstrijske Nemce ter naj posreduje njim v prilog, ker s tem dela — za-se.

Slovensko akademsko ferijalno društvo „Sava“ priredi v ponedeljek dne 7. avgusta t. l. ob 8 1/2 uri zjutraj v mali dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo revizorjev. 4. Vrednotenje revizorjev. 5. Sklepi. 6. Sklepi. 7. Sklepi. 8. Sklepi. 9. Sklepi. 10. Sklepi. 11. Sklepi. 12. Sklepi. 13. Sklepi. 14. Sklepi. 15. Sklepi. 16. Sklepi. 17. Sklepi. 18. Sklepi. 19. Sklepi. 20. Sklepi. 21. Sklepi. 22. Sklepi. 23. Sklepi. 24. Sklepi. 25. Sklepi. 26. Sklepi. 27. Sklepi. 28. Sklepi. 29. Sklepi. 30. Sklepi. 31. Sklepi. 32. Sklepi. 33. Sklepi. 34. Sklepi. 35. Sklepi. 36. Sklepi. 37. Sklepi. 38. Sklepi. 39. Sklepi. 40. Sklepi. 41. Sklepi. 42. Sklepi. 43. Sklepi. 44. Sklepi. 45. Sklepi. 46. Sklepi. 47. Sklepi. 48. Sklepi. 49. Sklepi. 50. Sklepi. 51. Sklepi. 52. Sklepi. 53. Sklepi. 54. Sklepi. 55. Sklepi. 56. Sklepi. 57. Sklepi. 58. Sklepi. 59. Sklepi. 60. Sklepi. 61. Sklepi. 62. Sklepi. 63. Sklepi. 64. Sklepi. 65. Sklepi. 66. Sklepi. 67. Sklepi. 68. Sklepi. 69. Sklepi. 70. Sklepi. 71. Sklepi. 72. Sklepi. 73. Sklepi. 74. Sklepi. 75. Sklepi. 76. Sklepi. 77. Sklepi. 78. Sklepi. 79. Sklepi. 80. Sklepi. 81. Sklepi. 82. Sklepi. 83. Sklepi. 84. Sklepi. 85. Sklepi. 86. Sklepi. 87. Sklepi. 88. Sklepi. 89. Sklepi. 90. Sklepi. 91. Sklepi. 92. Sklepi. 93. Sklepi. 94. Sklepi. 95. Sklepi. 96. Sklepi. 97. Sklepi. 98. Sklepi. 99. Sklepi. 100. Sklepi. 101. Sklepi. 102. Sklepi. 103. Sklepi. 104. Sklepi. 105. Sklepi. 106. Sklepi. 107. Sklepi. 108. Sklepi. 109. Sklepi. 110. Sklepi. 111. Sklepi. 112. Sklepi. 113. Sklepi. 114. Sklepi. 115. Sklepi. 116. Sklepi. 117. Sklepi. 118. Sklepi. 119. Sklepi. 120. Sklepi. 121. Sklepi. 122. Sklepi. 123. Sklepi. 124. Sklepi. 125. Sklepi. 126. Sklepi. 127. Sklepi. 128. Sklepi. 129. Sklepi. 130. Sklepi. 131. Sklepi. 132. Sklepi. 133. Sklepi. 134. Sklepi. 135. Sklepi. 136. Sklepi. 137. Sklepi. 138. Sklepi. 139. Sklepi. 140. Sklepi. 141. Sklepi. 142. Sklepi. 143. Sklepi. 144. Sklepi. 145. Sklepi. 146. Sklepi. 147. Sklepi. 148. Sklepi. 149. Sklepi. 150. Sklepi. 151. Sklepi. 152. Sklepi. 153. Sklepi. 154. Sklepi. 155. Sklepi. 156. Sklepi. 157. Sklepi. 158. Sklepi. 159. Sklepi. 160. Sklepi. 161. Sklepi. 162. Sklepi. 163. Sklepi. 164. Sklepi. 165. Sklepi. 166. Sklepi. 167. Sklepi. 168. Sklepi. 169. Sklepi. 170. Sklepi. 171. Sklepi. 172. Sklepi. 173. Sklepi. 174. Sklepi. 175. Sklepi. 176. Sklepi. 177. Sklepi. 178. Sklepi. 179. Sklepi. 180. Sklepi. 181. Sklepi. 182. Sklepi. 183. Sklepi. 184. Sklepi. 185. Sklepi. 186. Sklepi. 187. Sklepi. 188. Sklepi. 189. Sklepi. 190. Sklepi. 191. Sklepi. 192. Sklepi. 193. Sklepi. 194. Sklepi. 195. Sklepi. 196. Sklepi. 197. Sklepi. 198. Sklepi. 199. Sklepi. 200. Sklepi. 201. Sklepi. 202. Sklepi. 203. Sklepi. 204. Sklepi. 205. Sklepi. 206. Sklepi. 207. Sklepi. 208. Sklepi. 209. Sklepi. 210. Sklepi. 211. Sklepi. 212. Sklepi. 213. Sklepi. 214. Sklepi. 215. Sklepi. 216. Sklepi. 217. Sklepi. 218. Sklepi. 219. Sklepi. 220. Sklepi. 221. Sklepi. 222. Sklepi. 223. Sklepi. 224. Sklepi. 225. Sklepi. 226. Sklepi. 227. Sklepi. 228. Sklepi. 229. Sklepi. 230. Sklepi. 231. Sklepi. 232. Sklepi. 233. Sklepi. 234. Sklepi. 235. Sklepi. 236. Sklepi. 237. Sklepi. 238. Sklepi. 239. Sklepi. 240. Sklepi. 241. Sklepi. 242. Sklepi. 243. Sklepi. 244. Sklepi. 245. Sklepi. 246. Sklepi. 247. Sklepi. 248. Sklepi. 249. Sklepi. 250. Sklepi. 251. Sklepi. 252. Sklepi. 253. Sklepi. 254. Sklepi. 255. Sklepi. 256. Sklepi. 257. Sklepi. 258. Sklepi. 259. Sklepi. 260. Sklepi. 261. Sklepi. 262. Sklepi. 263. Sklepi. 264. Sklepi. 265. Sklepi. 266. Sklepi. 267. Sklepi. 268. Sklepi. 269. Sklepi. 270. Sklepi. 271. Sklepi. 272. Sklepi. 273. Sklepi. 274. Sklepi. 275. Sklepi. 276. Sklepi. 277. Sklepi. 278. Sklepi. 279. Sklepi. 280. Sklepi. 281. Sklepi. 282. Sklepi. 283. Sklepi. 284. Sklepi. 285. Sklepi. 286. Sklepi. 287. Sklepi. 288. Sklepi. 289. Sklepi. 290. Sklepi. 291. Sklepi. 292. Sklepi. 293. Sklepi. 294. Sklepi. 295. Sklepi. 296. Sklepi. 297. Sklepi. 298. Sklepi. 299. Sklepi. 300. Sklepi. 301. Sklepi. 302. Sklepi. 303. Sklepi. 304. Sklepi. 305. Sklepi. 306. Sklepi. 307. Sklepi. 308. Sklepi. 309. Sklepi. 310. Sklepi. 311. Sklepi. 312. Sklepi. 313. Sklepi. 314. Sklepi. 315. Sklepi. 316. Sklepi. 317. Sklepi. 318. Sklepi. 319. Sklepi. 320. Sklepi. 321. Sklepi. 322. Sklepi. 323. Sklepi. 324. Sklepi. 325. Sklepi. 326. Sklepi. 327. Sklepi. 328. Sklepi. 329. Sklepi. 330. Sklepi. 331. Sklepi. 332. Sklepi. 333. Sklepi. 334. Sklepi. 335. Sklepi. 336. Sklepi. 337. Sklepi. 338. Sklepi. 339. Sklepi. 340. Sklepi. 341. Sklepi. 342. Sklepi. 343. Sklepi. 344. Sklepi. 345. Sklepi. 346. Sklepi. 347. Sklepi. 348. Sklepi. 349. Sklepi. 350. Sklepi. 351. Sklepi. 352. Sklepi. 353. Sklepi. 354. Sklepi. 355. Sklepi. 356. Sklepi. 357. Sklepi. 358. Sklepi. 359. Sklepi. 360. Sklepi. 361. Sklepi. 362. Sklepi. 363. Sklepi. 364. Sklepi. 365. Sklepi. 366. Sklepi. 367. Sklepi. 368. Sklepi. 369. Sklepi. 370. Sklepi. 371. Sklepi. 372. Sklepi. 373. Sklepi. 374. Sklepi. 375. Sklepi. 376. Sklepi. 377. Sklepi. 378. Sklepi. 379. Sklepi. 380. Sklepi. 381. Sklepi. 382. Sklepi. 383. Sklepi. 384. Sklepi. 385. Sklepi. 386. Sklepi. 387. Sklepi. 388. Sklepi. 389. Sklepi. 390. Sklepi. 391. Sklepi. 392. Sklepi. 393. Sklepi. 394. Sklepi. 395. Sklepi. 396. Sklepi. 397. Sklepi. 398. Sklepi. 399. Sklepi. 400. Sklepi. 401. Sklepi. 402. Sklepi. 403. Sklepi. 404. Sklepi. 405. Sklepi. 406. Sklepi. 407. Sklepi. 408. Sklepi. 409. Sklepi. 410. Sklepi. 411. Sklepi. 412. Sklepi. 413. Sklepi. 414. Sklepi. 415. Sklepi. 416. Sklepi. 417. Sklepi. 418. Sklepi. 419. Sklepi. 420. Sklepi. 421. Sklepi. 422. Sklepi. 423. Sklepi. 424. Sklepi. 425. Sklepi. 426. Sklepi. 427. Sklepi. 428. Sklepi. 429. Sklepi. 430. Sklepi. 431. Sklepi. 432. Sklepi. 433. Sklepi. 434. Sklepi. 435. Sklepi. 436. Sklepi. 437. Sklepi. 438. Sklepi. 439. Sklepi. 440. Sklepi. 441. Sklepi. 442. Sklepi. 443. Sklepi. 444. Sklepi. 445. Sklepi. 446. Sklepi. 447. Sklepi. 448. Sklepi. 449. Sklepi. 450. Sklepi. 451. Sklepi. 452. Sklepi. 453. Sklepi. 454. Sklepi. 455. Sklepi. 456. Sklepi. 457. Sklepi. 458. Sklepi. 459. Sklepi. 460. Sklepi. 461. Sklepi. 462. Sklepi. 463. Sklepi. 464. Sklepi. 465. Sklepi. 466. Sklepi. 467. Sklepi. 468. Sklepi. 469. Sklepi. 470. Sklepi. 471. Sklepi. 472. Sklepi. 473. Sklepi. 474. Sklepi. 475. Sklepi. 476. Sklepi. 477. Sklepi. 478. Sklepi. 479. Sklepi. 480. Sklepi. 481. Sklepi. 482. Sklepi. 483. Sklepi. 484. Sklepi. 485. Sklepi. 486. Sklepi. 487. Sklepi. 488. Sklepi. 489. Sklepi. 490. Sklepi. 491. Sklepi. 492. Sklepi. 493. Sklepi. 494. Sklepi. 495. Sklepi. 496. Sklepi. 497. Sklepi. 498. Sklepi. 499. Sklepi. 500. Sklepi. 501. Sklepi. 502. Sklepi. 503. Sklepi. 504. Sklepi. 505. Sklepi. 506. Sklepi. 507. Sklepi. 508. Sklepi. 509. Sklepi. 510. Sklepi. 511. Sklepi. 512. Sklepi. 513. Sklepi. 514. Sklepi. 515. Sklepi. 516. Sklepi. 517. Sklepi. 518. Sklepi. 519. Sklepi. 520. Sklepi. 521. Sklepi. 522. Sklepi. 523. Sklepi. 524. Sklepi. 525. Sklepi. 526. Sklepi. 527. Sklepi. 528. Sklepi. 529. Sklepi. 530. Sklepi. 531. Sklepi. 532. Sklepi. 533. Sklepi. 534. Sklepi. 535. Sklepi. 536. Sklepi. 537. Sklepi. 538. Sklepi. 539. Sklepi. 540. Sklepi. 541. Sklepi. 542. Sklepi. 543. Sklepi. 544. Sklepi. 545. Sklepi. 546. Sklepi. 547. Sklepi. 548. Sklepi. 549. Sklepi. 550. Sklepi. 551. Sklepi. 552. Sklepi. 553. Sklepi. 554. Sklepi. 555. Sklepi. 556. Sklepi. 557. Sklepi. 558. Sklepi. 559. Sklepi. 560. Sklepi. 561. Sklepi. 562. Sklepi. 563. Sklepi. 564. Sklepi. 565. Sklepi. 566. Sklepi. 567. Sklepi. 568. Sklepi. 569. Sklepi. 570. Sklepi. 571. Sklepi. 572. Sklepi. 573. Sklepi. 574. Sklepi. 575. Sklepi. 576. Sklepi. 577. Sklepi. 578. Sklepi. 579. Sklepi. 580. Sklepi. 581. Sklepi. 582. Sklepi. 583. Sklepi. 584. Sklepi. 585. Sklepi. 586. Sklepi. 587. Sklepi. 588. Sklepi. 589. Sklepi. 590. Sklepi. 591. Sklepi. 592. Sklepi. 593. Sklepi. 594. Sklepi. 595. Sklepi. 596. Sklepi. 597. Sklepi. 598. Sklepi. 599. Sklepi. 600. Sklepi. 601. Sklepi. 602. Sklepi. 603. Sklepi. 604. Sklepi. 605. Sklepi. 606. Sklepi. 607. Sklepi. 608. Sklepi. 609. Sklepi. 610. Sklepi. 611. Sklepi. 612. Sklepi. 613. Sklepi. 614. Sklepi. 615. Sklepi. 616. Sklepi. 617. Sklepi. 618. Sklepi. 619. Sklepi. 620. Sklepi. 621. Sklepi. 622. Sklepi. 623. Sklepi. 624. Sklepi. 625. Sklepi. 626. Sklepi. 627. Sklepi. 628. Sklepi. 629. Sklepi. 630. Sklepi. 631. Sklepi. 632. Sklepi. 633. Sklepi. 634. Sklepi. 635. Sklepi. 636. Sklepi. 637. Sklepi. 638. Sklepi. 639. Sklepi. 640. Sklepi. 641. Sklepi. 642. Sklepi. 643. Sklepi. 644. Sklepi. 645. Sklepi. 646. Sklepi. 647. Sklepi. 648. Sklepi. 649. Sklepi. 650. Sklepi. 651. Sklepi. 652. Sklepi. 653. Sklepi. 654. Sklepi. 655. Sklepi. 656. Sklepi. 657. Sklepi. 658. Sklepi. 659. Sklepi. 660. Sklepi. 661. Sklepi. 662. Sklepi. 663. Sklepi. 664. Sklepi. 665. Sklepi. 666. Sklepi. 667. Sklepi. 668. Sklepi. 669. Sklepi. 670. Sklepi. 671. Sklepi. 672. Sklepi. 673. Sklepi. 674. Sklepi. 675. Sklepi. 676. Sklepi. 677. Sklepi. 678. Sklepi. 679. Sklepi. 680. Sklepi. 681. Sklepi. 682. Sklepi. 683. Sklepi. 684. Sklepi. 685. Sklepi. 686. Sklepi. 687. Sklepi. 688. Sklepi. 689. Sklepi. 690. Sklepi. 691. Sklepi. 692. Sklepi. 693. Skle

V kratkem izide „Slovensko-ruski slovar“ in „rusko-slovenska slovnica“